

FLÖRTTE ŞİDDETE YÖNELİK TUTUM ÖLÇEKLERİNİN GÜVENİRLİK VE GEÇERLİK ÇALIŞMASI¹

THE VALIDITY AND RELIABILITY OF ATTITUDES TOWARDS DATING VIOLENCE SCALES

Ahmet YUMUŞAK²
Rukiye ŞAHİN³

Öz

Bu çalışmada, Flörtte Şiddete Yönelik Tutumlar Ölçekleri'nin Türkçeye uyarlanması ve ölçeklerin geçerlik, güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır. Araştırma, 2012-2013 öğretim yılında Orta Karadeniz bölgesindeki bir üniversiteye devam etmekte olan öğrenciler arasından uygun/kazara örnekleme yoluyla belirlenmiştir. "Flörtte Şiddete Yönelik Tutumlar Ölçekleri" kız ve erkeklerin flörtte fiziksel, psikolojik ve cinsel şiddet tutumlarını belirlemek üzere Price, Byers ve Flört Şiddeti Araştırma Ekibi (1999) tarafından geliştirilmiştir. Ölçekler 5'li likert tipindedir ve "1" "Kesinlikle katılmıyorum" iken "5" "Kesinlikle katılıyorum" şeklindedir. Ölçekler, "Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği", "Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Flört Şiddetine Yönelik Tutum Ölçeği", "Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği" ve "Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği" şeklindedir. Ölçeklerden alınan yüksek puanlar flört şiddetine yönelik kabul düzeyinin yüksek düzeyde olduğunu göstermektedir (Price, E.L.; Byers, E.S.; Dating Violence Research Team, 1999). Ölçeğin geçerliği ve güvenilirliğini belirlemek amacıyla, açımlayıcı faktör analizi ve doğrulayıcı faktör analizi teknikleri kullanılmıştır. Bulgulara göre, Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği'nin Cronbach Alfa değerinin .81, Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği'nin Cronbach Alfa değerinin .87, Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği'nin Cronbach Alfa değerinin .75, Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği'nin Cronbach Alfa değerinin .82 olduğu görülmektedir. Analiz sonuçları Flörtte Şiddete Yönelik Tutumlar Ölçeklerinin geçerli ve güvenilir ölçekler olduğunu ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler: Şiddet, Flört Şiddeti

Abstract

In this study, The Attitudes towards Dating Violence Scales was adapted into Turkish and their validity and reliability were determined. The sample of the study was determined through random sampling method from students of a Middle Black Sea Region University in 2012-2013 academic years. "The Attitudes towards Dating Violence Scales" were developed by Price, Byers and Dating Violence Research Team (1999) on the purpose of determining the male and female participants' attitudes towards physical, psychological and sexual violence in dating. The scales are in the form of five points likert scale and "1" corresponds to "strongly disagree" while "5" corresponds to "strongly agree". The scales consist of "the Attitudes towards Male Psychological Dating Violence Scale", "the Attitudes towards Male Physical Dating Violence Scale", "the Attitudes towards Female Psychological Dating Violence Scale" and "the Attitudes towards Female Physical Dating Violence Scale". The high points obtained from the scales means that the acceptance of dating violence level is high (Price, E.L.; Byers, E.S.; Dating Violence Research Team, 1999). The exploratory factor analysis and confirmatory factor analysis were performed in order to determine the validity and reliability of the scale. The findings are as follows: the value of cronbach's alpha for the Attitudes Towards Male Psychological Dating Violence Scale is .81; the value of cronbach's alpha for the Attitudes Towards Male Physical Dating Violence Scale is .87; the value of cronbach's alpha for the Attitudes Towards Female Psychological Dating Violence Scale is .75 and the value of cronbach's alpha for the Attitudes Towards Female Physical Dating Violence Scale is .82. The results of the analysis Show that the Attitudes towards Dating Violence Scales are valid and reliable.

Key Words: Violence, Dating Violence

¹ Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi "Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddetine Yönelik Tutumları, Toplumsal Cinsiyetçilik Ve Narsistik Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişki" isimli tezden üretilmiştir.

² Arş.Gör., Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışma, ahmet.yumusak@gop.edu.tr

³ Yrd.Doç.Dr., Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışma.

Giriş

Flört şiddeti, kişilerarası şiddet türlerinden birisidir ve çiftlerin flört ilişkisinde birbirlerine karşı sözel, cinsel, duygusal ve fiziksel şiddet ya da şiddet içeren davranışlar uygulaması ve birbirlerinin davranışlarına sosyal kısıtlamalar getirmesidir (Aslan, Vefikuluçay, Zeyneloğlu, Erdost ve Temel, 2008). Başka bir tanıma göre ise flört ilişkisi kapsamındaki herhangi bir cinsel saldırı, fiziksel şiddet, sözel ve duygusal kötü muamele flört şiddeti olarak ele alınabilir (Ramisetty-Mikler, Goebert, Nishimura & Caetano, 2006).

Flört şiddetinin tanımları incelendiğinde, hem duygusal hem fiziksel hem de cinsel şiddet içeren davranışları kapsadığı görülmektedir. Flört ilişkisinde şiddetin varlığından söz ederken sadece fiziksel şiddet içeren davranışların olup olmasına göre değil, aynı zamanda duygusal, psikolojik ve cinsel şiddet davranışlarına da odaklanmak gerekir. Genellikle fiziksel zarar vermeyi hedefleyen fiziksel şiddetin yanısıra duygusal şiddet, bireylerin kişisel bütünlüğüne ve özdeğerlerine zarar veren eylemler ile sıklıkla karşıdakinde korku uyandıran ve partenlerine bağımlılığı artıran sözler olabilir (Hanley & O'Neill, 1997; Smith & Donnelly, 2001). Bir flört ilişkisinde çiftler arasında karşılıklı psikolojik veya fiziksel bir şiddet davranışı ortaya çıktığında bu durum muhtemelen cinsel zorlamayla ve kişiler arası güç dengeleriyle de alakalı olabilir (Smith & Donnelly, 2001).

Flört şiddeti tanımlarından da anlaşılacağı üzere genel şiddetin alt boyutları olduğu gibi flört şiddetinin de fiziksel, psikolojik ve seksüel olmak üzere üç boyutu olduğu söylenebilir. İlgili alan yazında araştırmacılar flört şiddetini; psikolojik flört şiddeti, sözel/duygusal flört şiddeti ve cinsel/seksüel flört şiddeti şeklinde üç tür olarak ele almışlardır (Wekerle & Wolfe, 1999; Price, E.L; Byers, E.S; Dating Violence Research Team, 1999; Makepeace, 1981,1983,1987; Foshee & ark., 2007). Fiziksel flört şiddetine örnek davranışlar; tırmalamak, tokat atmak, itmek, birisini duvara sıkıştırmak, ısırarak, boğmak, yakmak, dövmek, silahla yaralamak şeklindedir (Foshee ve ark, 2007). Duygusal/sözel flört şiddeti ise içerisinde aşağılamak, arkadaşlarının önünde küçük düşürücü davranışlarda bulunmak ya da azarlamak gibi fiziksel bir öge içermeyen ancak karşıdakini psikolojik olarak yaralayan ifadeleri barındırmaktadır (Offenhauer & Buchalter, 2011). Üçüncü boyut olan seksüel/cinsel flört şiddet davranışlarına örnek ise tecavüz, tecavüz girişimi ve hatta doğum kontrolü ve kürtaşı da içine alan geniş bir cinsel istismar davranışlar topluluğu olarak gösterilebilir (Rickert, Wiemann, Vaughan & White, 2004; Miller ve diğerleri, 2007).

Flört şiddeti ile ilgili Türkiyede yapılan çalışmalar kısıtlı olmakla birlikte flört şiddetine yönelik tutumları fiziksel, psikolojik ve seksüel olarak ayırarak ele alan bir ölçek de bulunmamaktadır. Var olan ölçekler ise genellikle tek formdan oluşmakta ve lise öğrencileri veya ergenler üzerinde çalışılarak uyarlanmıştır (Sezer, 2008). Dolayısıyla uyarlanan bu ölçek takımı hem çalışma grubu, hem de şiddeti psikolojik ve fiziksel olarak ayırması açısından alan yazındaki diğer ölçeklerden farklılaşmaktadır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırma, flörtte şiddete yönelik üniversite öğrencilerinin tutum düzeylerini belirlemek amacıyla Türkçe alan yazında eksik olan “Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği”, “Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Flört Şiddetine Yönelik Tutum Ölçeği”, “Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği” ve “Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği”nin Türkçeye uyarlanmasını amaçlamaktadır.

Yöntem

Örneklem

Araştırmanın örneklemini Orta Karadeniz’de bir üniversitenin Eğitim Fakültesi, Tıp Fakültesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Ziraat Fakültesi, Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi ve İlahiyat Fakültesinde öğrenim gören 599 öğrenci oluşturmaktadır. Ölçek uyarlama sürecindeki örneklemin yaş ve fakültelere göre dağılımı tablo 2.1’de gösterilmektedir.

Tablo 2.1. Yaş ve Fakültele ve Öğrenci Dağılımları

Özellikler	Kategoriler	F	%
Yaş	15-17	2	.3
	18-20	188	31.4
	21-23	340	56.8
	24-26	69	11.5
	Toplam	599	100
Fakülte	Eğitim	91	15.2
	Ziraat	78	13.1
	Fen-Edebiyat	82	13.7
	İİBF	88	14.7
	Mühendislik	79	13.2
	Tıp	91	15.2
	İlahiyat	90	15.0
	Toplam	599	100

Tablo 2.1’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan toplam 599 öğrencinin 2’si (% .3) 15-17 yaş, 188’si (% 31.4) 18-21 yaş, 340’ı (% 56.8) 21-23 yaş ve 69’u (% 11.5) 24-26 yaş aralığındadır. Öğrencilerin 91’i (%15.2) Eğitim Fakültesi, 78’i (%13.1) Ziraat Fakültesi, 82’si (%13.7) Fen-Edebiyat Fakültesi, 88’i (%14.7) iktisadi idari bilimler fakültesi, 79’u (%13.2) mühendislik fakültesi, 91’i (%15.2) Tıp Fakültesi ve 90’ı (%15) İlahiyat Fakültesi öğrencisidir.

İşlem

Attitudes Towards Dating Violence Scales (ATDVS) Türkçeye uyarlayabilmek için ölçek maddeleri ileri düzeyde İngilizce bilen ve uzun yıllar yurt dışı deneyimi olan, rehberlik ve psikolojik danışma programında uzman olarak çalışan bir profesör, rehberlik ve psikolojik danışma programında uzman olarak çalışan bir yardımcı doçent ve İngilizce Anabilim Dalı’ndan bir yüksek lisans öğrencisi tarafından Türkçeye çevrilmiştir. Oluşturulan form maddelerinin altına orijinal İngilizce form maddeleri yazılarak, uzmanlara çevirinin uygunluğunu test etmek amacıyla puanlama yaptırılmıştır. Puanlama yapılırken beşli Likert (1-hiç uygun değil, 2-uygun değil, 3-biraz uygun 4-uygun, 5-tamamen uygun) kullanılmıştır. Araştırmanın bu aşamasında 10 uzmanın görüşüne başvurulmuştur. Bu uzmanlar yurt dışı deneyimine sahip olan, yabancı dilde eğitim görmüş ve ileri düzeyde İngilizce bilmektedirler.

Tablo 2.2’de flörtte şiddete yönelik tutumlar ölçeklerinin her maddesinin orijinal formdaki İngilizce maddelerinin Türkçe çevirisine uygunluğunun uzmanlar tarafından puanlanışını gösteren dağılımı yer almaktadır.

Tablo 2.2. Ölçek Çevirisinin Uygunluğunun Dağılımı

Madde	Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği		Madde	Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği		Madde	Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği		Madde	Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	
	\bar{X}	ss		\bar{X}	Ss		\bar{X}	ss		\bar{X}	ss
1	4.70	.438	1	4.90	.316	1	4.60	.699	1	4.30	1.251
2	4.70	.438	2	4.60	.699	2	4.60	.699	2	4.40	.966
3	4.50	.849	3	4.30	1.251	3	4.70	.483	3	4.10	1.370
4	3.40	1.505	4	4.20	1.032	4	4.30	1.059	4	4.50	.971
5	4.40	.966	5	4.10	1.449	5	4.40	.843	5	4.40	1.264
6	4.10	1.286	6	4.80	.632	6	4.70	.674	6	4.60	.966
7	3.20	1.316	7	4.20	1.475	7	4.60	.966	7	4.60	.699
8	3.60	1.577	8	4.50	.707	8	4.20	1.229	8	4.60	.699
9	4.40	.966	9	4.00	1.699	9	4.50	.849	9	4.40	1.264
10	4.00	.942	10	3.90	1.100	10	4.00	1.247	10	4.60	.516
11	4.20	1.316	11	4.20	1.316	11	4.60	.699	11	4.10	1.286
12	3.70	1.337	12	4.10	.994	12	4.10	1.286	12	4.60	.699
13	4.30	.948				13	4.70	.674			
14	3.40	1.429									
15	4.40	.843									

Ölçek daha sonra yeniden 1 uzman tarafından İngilizceye çevrilmiştir. Bu uzman yurt dışında bir üniversitede sosyal bilimler alanında doçent olarak çalışmakta ve ileri düzeyde İngilizce bilmektedir. Elde edilen çeviriler orijinal form ile karşılaştırılarak çevirilerin uygun olduğu görülmüş ve öneriler doğrultusunda yapılan değişikliklerden sonra ölçeğin nihai hali oluşturulmuştur.

Araştırma verilerinin toplanması için, örneklem grubu Orta Karadeniz bölgesindeki bir üniversiteye 2012-2013 öğretim yılında devam etmekte olan öğrenciler arasından uygun/kazara örnekleme yoluyla belirlenmiştir. Uygulamanın yapılabilmesi için bu üniversite rektörlüğünden gerekli izinler alınmış ve araştırmacı tarafından veriler toplanmıştır. Araştırma grubunda bulunan öğrencilere araştırmanın amacı ile ilgili bilgi verilmiş ve araştırma kapsamında ölçme araçları gönüllü olan öğrencilere uygulanmıştır.

Veri Toplama Araçları

Flörtte Şiddete Yönelik Tutum Ölçekleri

“Flörtte Şiddete Yönelik Tutumlar Ölçekleri” kız ve erkeklerin flörtte fiziksel, psikolojik ve cinsel şiddet tutumlarını belirlemek üzere Price, Byers ve Flört Şiddeti Araştırma Ekibi (1999) tarafından geliştirilmiştir. Ölçekler 5’li likert tipindedir ve “1”, “Kesinlikle katılmıyorum” iken “5” “Kesinlikle katılıyorum” şeklindedir. Ölçekler, “Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği”, “Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Flört Şiddetine Yönelik Tutumlar Ölçeği”, “Erkek Seksüel Flört Şiddetine Yönelik Tutumlar Ölçeği”, “Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği”, “Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği” ve “Kadın Seksüel Flört Şiddetine Yönelik Tutumlar Ölçeği” şeklindedir. Ölçeklerden alınan yüksek puanlar flört şiddetine yönelik kabul düzeyinin yüksek düzeyde olduğunu göstermektedir (Price, E.L; Byers, E.S; Dating Violence Research Team, 1999). Bu araştırmada “Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği”, “Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Flört Şiddetine Yönelik Tutumlar Ölçeği”, “Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği” ve “Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği”nin adapte edilmesi amaçlanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada kullanılan veri toplama araçlarının uygulanması sonucunda toplanan veriler üzerinde genel bir değerlendirme yapılmış ve bir ve birden fazla boş bırakılan ve aynı sorunun birden fazla kez işaretlendiği ölçekler değerlendirmeye dâhil edilmemiştir. Veriler düzenlenerek istatistiksel analizlerinin yapılabilmesi için, Statistical Package for the Social

Sciences (SPSS) for Windows 20.0 paket programından ve Lisrel programından yararlanılmıştır. Açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır.

Bulgular ve Yorum

Ölçeklerin geçerliğini belirlemek amacıyla örneklemeden elde edilen veriler üzerinde açımlayıcı faktör analizi yapılmıştır. Bu amaçla, faktör analizinin sonuçlarının yorumlanabilir olması için örneklem büyüklüğünün yeterliğini test etmek amacıyla KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) ve verilerin faktör çıkarmaya uygunluğunu belirlemek için de Bartlett Küresellik Testi yapılmıştır. Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği'nin yapı geçerliğinin yapılabilmesi için toplanan verilerin KMO=.83 ve Bartlett ($\chi^2_{(599)} = 2034.20, p < .0001$) test analizi sonuçları ile faktör analizinin yapılabileceği, Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği'nin yapı geçerliğinin yapılabilmesi amacıyla verilerin KMO=.90 ve Bartlett ($\chi^2_{(599)} = 2507.43, p < .0001$) test analizi sonuçları ile faktör analizinin yapılabileceği, Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği'nin yapı geçerliğinin yapılabilmesi amacıyla verilerin KMO=.76 ve Bartlett ($\chi^2_{(599)} = 1483.03, p < .0001$) test analizi sonuçları ile faktör analizinin yapılabileceği, Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği'nin yapı geçerliğinin yapılabilmesi amacıyla verilerin KMO=.86 ve Bartlett ($\chi^2_{(599)} = 1988.01, p < .0001$) test analizi sonuçları ile faktör analizinin yapılabileceği anlaşılmıştır. Faktör analizi, faktör yapısı orijinal ölçekteki gibi tek faktör ile sınırlandırılarak yapılmıştır. Faktör analizi sonucunda, Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği'nde faktör yükü .30 altında olan 1 ve 13. madde ölçekten çıkarılmış ve faktör analizi tekrarlanmıştır. Faktör analizi sonucunda orijinal ölçeklerle aynı tek faktörlü bir yapı elde edilmiştir. Tablo 3.1.'de ölçeklerin faktör yükleri, açıklanan varyans yüzdeleri ve öz değerleri sunulmuştur.

Tablo 3.1. Ölçeklerin Faktör Yükleri, Açıklanan Varyans Yüzdeleri ve Öz Değerleri

Madde	Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Faktör 1	Madde	Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Faktör 1	Madde	Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Faktör 1	Madde	Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Faktör 1
1		.351	1		.626	2		.316	1		.749
2		.512	2		.764	3		.565	2		.684
3		.576	3		.675	4		.635	3		.665
4		.409	4		.504	5		.567	4		.766
5		.461	5		.474	6		.626	5		.636
6		.461	6		.679	7		.504	6		.452
7		.571	7		.613	8		.520	7		.566
8		.722	8		.766	9		.542	8		.552
9		.509	9		.543	10		.577	9		.450
10		.536	10		.713	11		.597	10		.606
11		.554	11		.469	12		.567	11		.505
12		.581	12		.781				12		.355
13		.517									
14		.388									
15		.646									
Öz değer		4.182	Öz değer		4.966	Öz değer		3.366	Öz değer		4.242
Açıklanan Varyans		27.881	Açıklanan Varyans		41.381	Açıklanan Varyans		30.598	Açıklanan Varyans		35.354
Toplam Varyans		27.881	Toplam Varyans		41.381	Toplam Varyans		30.598	Toplam Varyans		35.354

Tablo 3.1. incelendiğinde ölçeklerin madde faktör yükleri kabul edilir düzeydedir. Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutumlar ölçeğinin toplam varyansı 27.881'dir. Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutumlar ölçeğinin toplam varyansı 41.381'dir. Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutumlar ölçeğinin toplam varyansı 30.598'dir. Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutumlar ölçeğinin toplam varyansı 35.354'dür. Tablo 3.2.'de ölçeklerin madde toplam korelasyon kat sayıları sunulmuştur.

Tablo 3.2. Ölçeklerin Madde Toplam Korelasyon Katsayıları

Madde	Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Madde	Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Madde	Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Madde	Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği
1	.281	1	.535	2	.226	1	.645
2	.413	2	.686	3	.429	2	.573
3	.459	3	.586	4	.507	3	.548
4	.305	4	.403	5	.436	4	.666
5	.375	5	.391	6	.478	5	.526
6	.367	6	.589	7	.363	6	.350
7	.462	7	.523	8	.396	7	.465
8	.619	8	.686	9	.403	8	.460
9	.405	9	.457	10	.448	9	.347
10	.448	10	.625	11	.462	10	.523
11	.441	11	.385	12	.437	11	.376
12	.481	12	.711			12	.275
13	.414						
14	.287						
15	.528						

Genel olarak madde toplam korelasyonunun .30 ve daha yüksek olması beklenir ve bu maddelerin daha iyi ayırt edebildiği belirtilir, .20 ve .30 arasında kalan maddelerin zorunlu görülmesi durumunda teste alınması gerekir, .20'den düşük olan maddelerin ise teste alınmaması gerekir (Büyüköztürk, 2010). Bu çalışmada da .20 ve .30 arasında olan bazı maddeler ölçtüğü özellik açısından ölçekte bulunması zorunlu görülerek ölçeğe dahil edilmiştir. Tablo 3.2.'de görüleceği üzere ölçeklerin madde toplam korelasyon puanları kabul edilebilir düzeydedir.

Flörtte Şiddete Yönelik Tutumlar Ölçekleri'nin güvenilirliğini belirlemek amacıyla Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı hesaplanmıştır. Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı, ilk uygulamanın yapıldığı 599 kişilik örneklem grubu verileriyle değerlendirilmiştir. Tüm ölçeklerin maddelerine ilişkin Cronbach alfa, ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 3.3.'de verilmiştir.

Tablo 3.3. Flörtte Şiddete Yönelik Tutumlar Ölçeklerinin Maddelerine İlişkin Cronbach Alfa, Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Maddeler	<i>n</i>	\bar{X}	<i>ss</i>	α
Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	599	39.56	10.22	.81
Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	599	29.45	10.14	.87
Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	599	34.77	8.05	.75
Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	599	29.57	8.98	.82

Araştırmalarda .70 ve üzeri bir güvenilirlik katsayısı yeterli görülmektedir (Nunnally ve Bernstein, 1994; Başol, 2012). Tablo 3.3. incelendiğinde Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği'nin Cronbach alfa değerinin .81, Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği'nin Cronbach alfa değerinin .87, Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği'nin Cronbach alfa değerinin .75, Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği'nin Cronbach alfa değerinin .82 olduğu görülmektedir. Ölçeklerin yapılan analizler sonucunda güvenilir ve geçerli ölçekler olduğu görülmektedir.

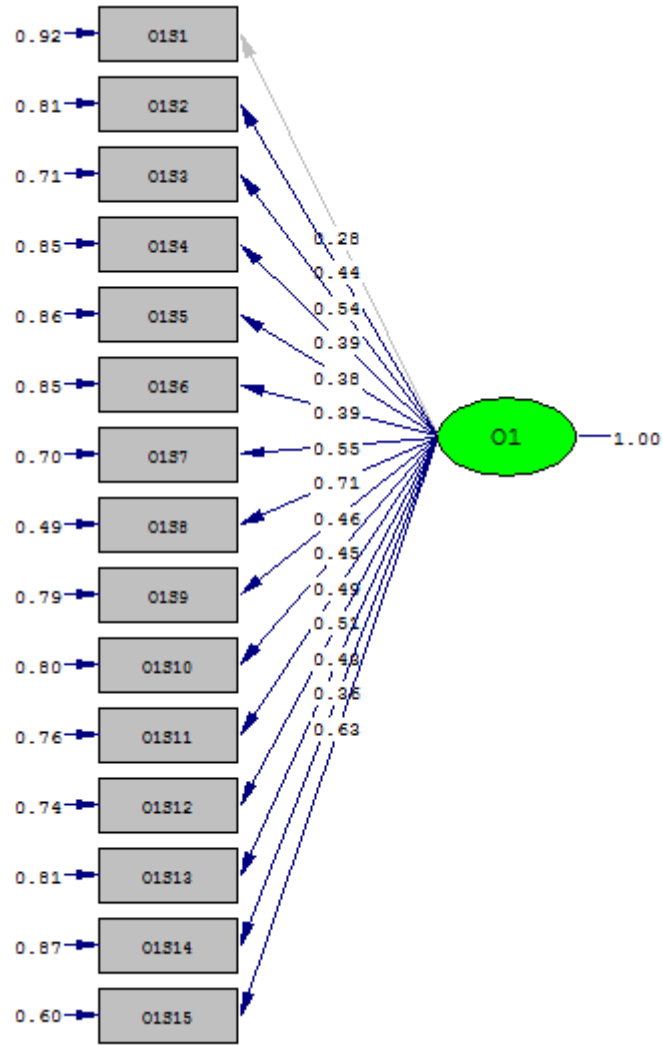
Flörtte şiddete yönelik tutumlar ölçekleri doğrulayıcı faktör analizi ile test edilmiştir. Flörtte şiddete yönelik tutumlar ölçeklerinin faktör yapısını test etmek amacıyla yapılan

doğrulayıcı faktör analizi için açımlayıcı faktör analizinin yapıldığı veri seti kullanılmıştır. Analizde en çok olabilirlik yöntemi (maximum likelihood) kullanılmıştır. Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği'nin Ki-kare değeri 831.65 ve serbestlik derecesi ise 90 olarak tespit edilmiştir ($p < .001$). Ki kare değerinin serbestlik derecesine oranı 9.24'dür. Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği'nin Ki-kare değeri 454.28 ve serbestlik derecesi ise 54 olarak tespit edilmiştir ($p < .001$). Ki kare değerinin serbestlik derecesine oranı 8.41'dür. Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği'nin doğrulayıcı faktör analizi yapıldığında madde13'e ait kritik t değeri(1.82), 1.96'nın altında çıkmıştır. Dolayısıyla bu madde. 05 düzeyinde anlamlı değildir. Açımlayıcı faktör analizinde de aynı maddenin faktör yükü. 30'un altında çıkmıştır. Bu haliyle doğrulayıcı faktör analizi yapılan ölçeğin Ki-kare değeri 628.76 ve serbestlik derecesi ise 65 olarak tespit edilmiştir ($p < .001$). Ki kare değerinin serbestlik derecesine oranı 9.67'dür. Madde 13 ve açımlayıcı faktör analizinde. 30'dan düşük faktör yükü olan madde 1 ölçekten çıkarıldığında yapılan doğrulayıcı faktör analizine göre ölçeğin Ki-kare değeri 449.94 ve serbestlik derecesi ise 44 olarak tespit edilmiştir ($p < .001$). Ki kare değerinin serbestlik derecesine oranı 10.22'dir. Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği'nin Ki-kare değeri 511.82 ve serbestlik derecesi ise 54 olarak tespit edilmiştir ($p < .001$). Ki kare değerinin serbestlik derecesine oranı 9.47'dir. Diğer uyum indeksleri Tablo 3.4. 'de, doğrulayıcı faktör analizine ait flört şiddetine yönelik ölçekler modeli Şekil 3.1, Şekil 3.2, Şekil 3.3 ve Şekil 3.4'da verilmiştir.

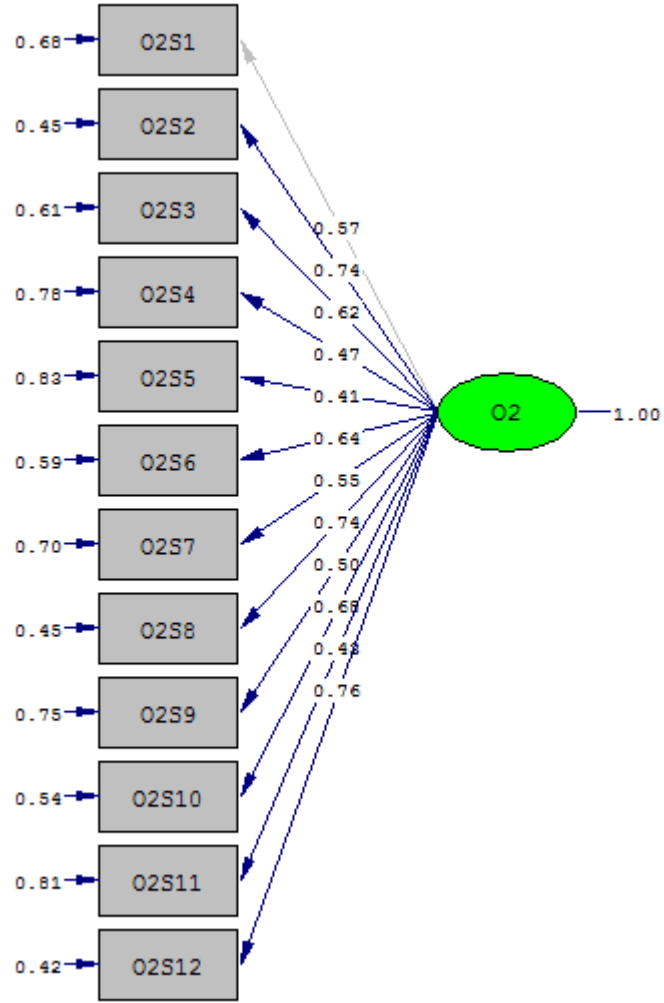
Tablo 3.4. Doğrulayıcı Faktör Analizi Uyum İndeksleri

Uyum İndeksleri		
Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutumlar Ölçeği	NFI	.82
	NNFI	.81
	CFI	.84
	IFI	.84
	RMSEA	.11
	GFI	.84
	AGFI	.79
	SRMR	.08
	RMR	.14
Uyum İndeksleri		
Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutumlar Ölçeği	NFI	.93
	NNFI	.92
	CFI	.94
	IFI	.94
	RMSEA	.11
	GFI	.89
	AGFI	.84
	SRMR	.06
	RMR	.11
Uyum İndeksleri		
Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutumlar Ölçeği	NFI	.82
	NNFI	.79
	CFI	.83
	IFI	.83
	RMSEA	.12
	GFI	.88
	AGFI	.82
	SRMR	.08
	RMR	.12
Uyum İndeksleri		
Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutumlar Ölçeği	NFI	.88
	NNFI	.87
	CFI	.90
	IFI	.90
	RMSEA	.12
	GFI	.88
	AGFI	.82
	SRMR	.07
	RMR	.13

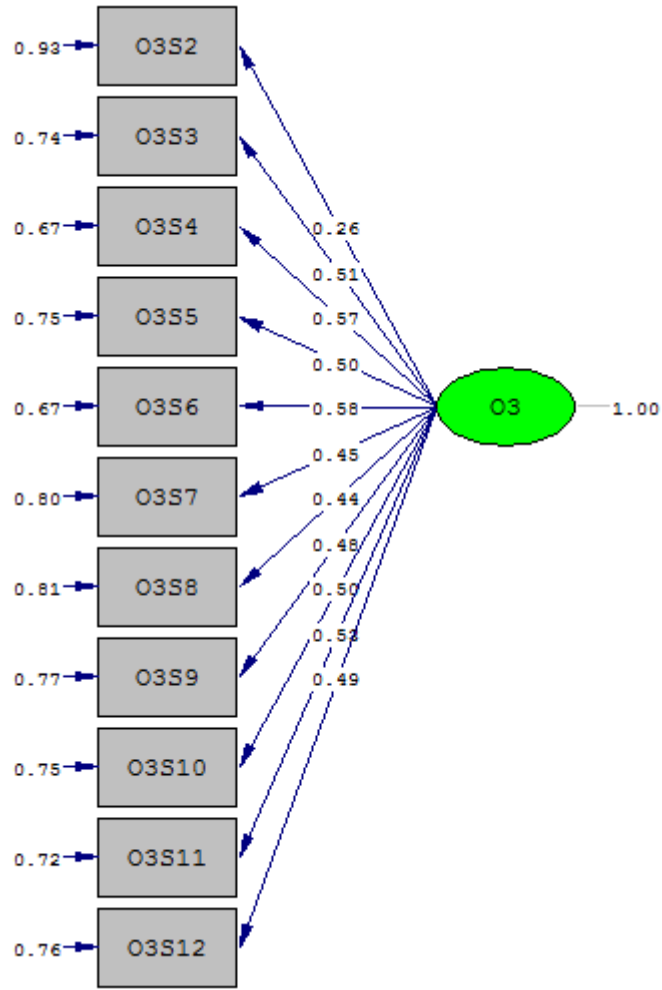
Şekil 3.1 Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği

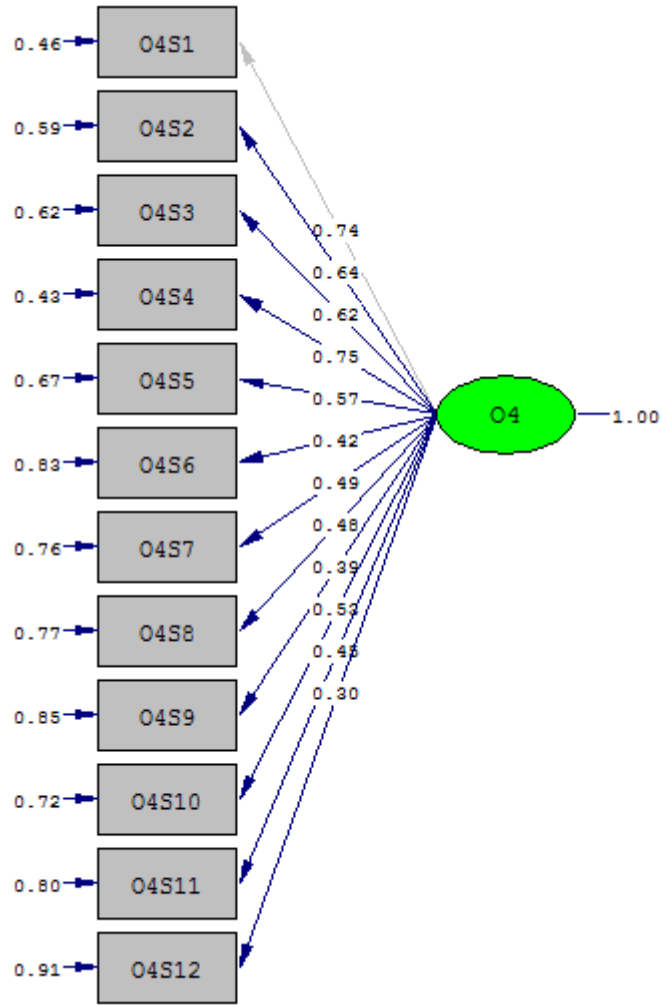
Şekil 3.2 Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği

Şekil 3.3 Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği

Şekil 3.4 Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği

Tablo 3.4. ve Şekil 3.1, Şekil 3.2, Şekil 3.3 ve Şekil 3.4 incelendiğinde NFI, NNFI, CFI, IFI, GFI ve AGFI değerleri 1'e yakın, RMR ve Standardize RMR değerleri 0'a yakındır. Ki-kare değeri ile serbestlik derecesi dikkate alındığında her ne kadar ki-kare değerleri, serbestlik derecesi ve flört şiddetine yönelik tutumlar ölçeklerinin doğrulayıcı faktör analizi ile doğrulanmadığını gösterse de, uyum indekslerine bakıldığında bunun sebebinin örneklemin büyük olmasından dolayı olduğu anlaşılmaktadır. Uyum indekslerine göre flört şiddetine yönelik tutumlar ölçeklerinin faktör yapılarının doğrulayıcı faktör analizi ile doğrulandığı değerlendirilmiştir. Büyük örneklerde RMSA değeri .1'in üzerinde çıktığında, SRMR değerine bakılır (Fan & Sivo, 2005). SRMR değeri .00 ve .05 arası iyi uyum değeridir, .05 ve .10 kabul edilebilir uyum düzeyidir (Tabachnick & Fidell, 2007).

Tartışma ve Sonuç

Bu çalışmada, üniversite öğrencilerinin, erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik ve fiziksel, kadının flörtte uyguladığı psikolojik ve fiziksel flört şiddetine yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla Türkçeye uyarlanan Flört Şiddete Yönelik Tutum Ölçeklerinin geçerlik ve güvenilirliği araştırılmıştır. Ölçeklerin Türkçeye uyarlanması çalışmasına başlamadan önce ölçeği geliştiren yazarlardan alınan izinin ardından güvenilirlik ve geçerlik çalışmaları yapılmıştır.

Ölçeklerin güvenilirliğini belirlemek üzere yapılan Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı hesaplanmıştır. Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği'nin iç tutarlılık Cronbach alfa değerinin .81, Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği'nin iç tutarlılık Cronbach alfa değerinin .87, Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği'nin iç tutarlılık Cronbach alfa değerinin .75, Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği'nin iç tutarlılık Cronbach alfa değerinin .82 olduğu görülmektedir. Elde edilen sonuçlar ölçeklerin Türkçe formlarının güvenilir olduğunu göstermektedir.

Yapılan geçerlik çalışmalarında ise KMO ve Barlett küresellik testleri ölçekler üzerinde faktör analizi yapılabileceğini göstermiştir. Yapılan açımlayıcı faktör analizi sonuçlarına göre, orijinal ölçeklerle aynı tek faktörlü bir yapı elde edilmiştir. Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutumlar ölçeğinin toplam varyansı 27.881'dir. Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutumlar ölçeğinin toplam varyansı 41.381'dir. Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutumlar ölçeğinin toplam varyansı 30.598'dir. Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutumlar ölçeğinin toplam varyansı 35.354'dür. Açımlayıcı faktör analizi sonuçlarına göre ise, iyilik uyum

indekslerinden NFI, NNFI, CFI, IFI, GFI ve AGFI değerleri 1'e yakın, RMR ve Standardize RMR değerleri 0'a yakındır. Ki-kare değeri ile serbestlik derecesi dikkate alındığında her ne kadar ki-kare değerleri, serbestlik derecesi ve flört şiddetine yönelik tutumlar ölçeklerinin doğrulayıcı faktör analizi ile doğrulanmadığını gösterse de, uyum indekslerine bakıldığında bunun sebebinin örneklemin büyük olmasından dolayı olduğu anlaşılmaktadır. Büyük örneklemlerde RMSA değeri .1'in üzerinde çıktığında, SRMR değerine bakılır (Fan & Sivo, 2005). SRMR değeri .00 ve .05 arası iyi uyum değeridir, .05 ve .10 kabul edilebilir uyum düzeyidir (Tabachnick & Fidell, 2007). Uyum indekslerine göre flört şiddetine yönelik tutumlar ölçeklerinin faktör yapılarının doğrulayıcı faktör analizi ile doğrulandığı değerlendirilmiştir. Ölçeklerin yapılan analizler sonucunda güvenilir ve geçerli ölçekler olduğu söylenebilir.

Türkçeye uyarlanan bu ölçek takımının ilgili alanda yapılacak çalışmalarda kullanılmak üzere ihtiyaç duyulan ölçek sıkıntısını giderebileceği düşünülmektedir. Yapılacak olan çalışmalardan elde edilecek sonuçlara göre de eğitim programları oluşturulabilir ve uygulanan eğitim programlarının flört şiddeti üzerindeki etkililiği ile ilgili yapılacak deneysel çalışmalarda da araştırmacı tarafından uyarlanan ölçek takımı kullanılabilir.

Kaynakça

- Aslan, D., Vefikuluçay, D., Zeyneloğlu, S., Erdost, T. & Temel, F. (2008). Ankara'da İki Hemşirelik Yüksekokulunun Birinci ve Dördüncü Sınıflarından Okuyan Öğrencilerinin Flört Şiddetine Maruz Kalma, Flört İlişkilerinde Şiddet Uygulama Durumlarının ve Bu Konudaki Görüşlerinin Saptanması Araştırması. *Kadın Sorunları Araştırma Merkezi, Hacettepe Üniversitesi*.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2010). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri, 5.Baskı*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Fan, X., & Sivo, S. A., (2005). Sensitivity of fit indexes to misspecified structural or measurement model components: Rationale of two-index strategy revisited. *Structural Equation Modeling, 12(3)*, 343-367.
- Foshee, V., Bauman, K., Linder, F., Rice, J. & Wilcher, R. (2007). Typologies of adolescent dating violence identifying typologies of Adolescent Dating Violence Perpetration. *Journal of Interpersonal Violence, 22(5)*, 498-519.
- Hanley, M. J. & O'Neill, P. (1997). Violence and commitment a study of dating couples. *Journal of Interpersonal Violence, 12(5)*, 685-703.
- Makepeace, J. (1981). Courtship violence among college students. *Family Relations, 30*, 97-102.
- Makepeace, J. (1987). Social factors and victim offender differences IN courtship violence. *Family Relations, 36*, 87-91.

- Makepeace, J. M. (1983). Life events stress and courtship violence. *Family Relations*, 32, 101-109.
- Miller, E., Decker, M., Reed, E., Raj, A., Hathaway, J. & Silverman, J. (2007). Male partner pregnancy-promoting behaviors and adolescent partner violence: findings from a qualitative study with adolescent females. *Ambulatory Pediatrics*, 7(5), 360-366.
- Offenhauer, P., & Buchalter, A. (2011). *Teen dating violence: A literature review and annotated bibliography*. United States: National Institute of Justice.
- Price, E.L; Byers, E.S; Dating Violence Research Team. (1999). The attitudes towards dating violence scales: development and initial validation. *Journal of Family Violence*. Vol. 14, No.4,19, 351-375.
- Ramisetty-Mikler, S., Goebert, D., Nishimura, S. & Caetano, R. (2006). Dating violence victimization: associated drinking and sexual risk behaviors of asian, native hawaiian and caucasian high school students in hawaii. *Journal of School Health*, 76 (8), 423-429.
- Rickert, V., Wiemann, C., Vaughan, R. & White, J. (2004). Rates and risk factors for sexual violence among an ethnically diverse sample of adolescents. *Archives of Pediatrics & Adolescent Medicine*, 158(12), 1132.
- Sezer, Ö. (2008). The adaptation of acceptance of couple violence scale into Turkish: validity and reliability studies. *Journal of the Faculty of Education*, 9(16), , 1-15.
- Smith, D. M., & Donnelly, J. (2001). Adolescent dating violence: A multi-systemic approach of enhancing awareness in educators, parents, and society. *Journal of Prevention & Intervention in the Community*, 21(1), 53-64.
- Tabachnick, B., & Fidell, L. (2007). *Using multivariate statistics*. 5. basım. Boston: Pearson Education.
- Wekerle, C. & Wolfe, D. (1999). Dating violence in mid-adolescence: theory, significance, and emerging prevention initiatives. *Clinical Psychology Review*, 19(4), 435-456.